

23. Kansanhuolto

Kansanhuoltolautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Lautakuntaan kuuluivat v. 1954 puheenjohtajana pääjohtaja F. J. Laakso, varapuheenjohtajana majuri G. E. Kyläsalo ja jäsenenä agronomi N. J. E. Beaurain, kaupungineläinlääkäri O. W. Ehrström, valtiotieteen maisteri A. A. Halonen, kirjeenvaihtaja H. E. Kalkkinen, toimitusjohtaja A. W. Liukkonen, johtaja V. I. Nikander, postimies L. K. Railo, rouva I. Savolainen ja toimitsija S. A. Winter.

Keskusjaoston jäseniksi valittiin lautakunnan jäsenet Ehrström, Halonen, Liukkonen, Nikander ja Winter sekä sen varajäseniksi Beaurain, Kalkkinen, Railo ja Savolainen. Myöskin keskusjaoston puheenjohtajana toimi pääjohtaja Laakso ja varapuheenjohtajana majuri Kyläsalo. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rahatoimen johtaja E. v. Frenckell.

Lautakunnan kokoukset päätettiin pitää tarvittaessa kunkin kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena tiistaina.

Lautakunnan toiminta. Kaupunginhallitus hyväksyi kansanhuollon johtajan laatiman ja lautakunnan 16. 2. hyväksymän ohjelman kaupungin kansanhuoltotoiminnan asteettaisesta lopettamisesta 1. 7. 1954 mennessä. Ennen toiminnan lopettamista pidettiin kertomusvuonna kuusi kokousta. Keskusjaosto ei kokoontunut lainkaan.

Tärkeimmistä päätöksistä mainittakoon seuraavat: kansanhuoltotoiminnan lopettamista koskevan päätöksen yhteydessä esitetty toivomus työn ja toimeentulon järjestämisestä kansanhuoltotoimiston palveluksesta vapautuville viranhaltijoille¹⁾; kansanhuoltotoimiston viranhaltijoiden ja työntekijöiden irtisanomisaikaa koskeva päätös²⁾; ent. toimitoapulaista N. Doktaria koskeva ilmianto ja tätä koskevien asiapapereiden lähettäminen rikospoliisille toimenpiteitä varten³⁾; kulutusmaidon rasvapitoisuuden korottamista koskevassa asiassa maatalousministeriölle tehty esitys, että kulutusmaidon pastörointi suoritettaisiin edelleen vain vuoden kuumimpana aikana sekä kulkutautivaarojen uhatessa, sekä että kulutusmaidon vakioinnista asteettain luovuttaisiin ja että kokomaidon jakelun aikaansaamiseksi järjestettäisiin jakelupisteitä⁴⁾; lautakunnan ja toimiston v:n 1953 vuosikertomuksen hyväksyminen⁵⁾; kansanhuollonjohtajan V. Svanströmin vuosilomasta käyttämättä jääneen osan korvaaminen⁶⁾; muutostoimenpiteiden hyväksyminen kansanhuoltotoimiston purkausohjelmaan⁷⁾.

Kansanhuoltotoimisto

Henkilökunta. Henkilökunnan määrä, joka v. 1953 oli ollut 23 supistui kertomusvuonna 20:een, näistä 18 oli virkasuhteessa ja 2 työsuhteessa. Lautakunnan 16. 2. hyväksymän irtisanomishjelman mukaan sanottiin toimiston henkilökunta irti palveluksesta seuraavasti: 1. 4. lukien neljä viranhaltijaa, 1. 5. lähtien samaten neljä, 1. 6. lukien viisi ja 1. 7. lukien viisi viranhaltijaa ja kaksi työntekijää. Irtisanomisaikoja noudatettiin yleensä muu-

¹⁾ Khlk 16. 2. 15 §. — ²⁾ S:n 16. 2. 16 §. — ³⁾ S:n 16. 2. 17 §. — ⁴⁾ S:n 16. 2. 18 §. — ⁵⁾ S:n 16. 3. 28 §. — ⁶⁾ S:n 23. 4. 35 §. — ⁷⁾ S:n 17. 6. 50 §.

tamaa poikkeusta lukuunottamatta. Järjestelytoimisto yritti mahdollisuuksien mukaan järjestää irtisanotuille, ensi sijassa eläkkeeseen oikeutetuille, toiset kaupungin virat. 12 viranhaltijaa oli oikeutettu saamaan eläkkeen.

Sairautapausten vuoksi menetettiin 1. 1. — 30. 6. välisenä aikana yhteensä 126 normaalityöpäivää. Sairautapausten kokonaismäärä oli 26, joista 5 pitkäaikaista.

Toiminta. Kansanhuoltotoimiston toiminta jatkui vuoden alkupuolella samaan tapaan kuin edellisenä vuonna, joskin päähuomio nyt kiinnitettiin säännöstelyn purkamiseen liittyviin tehtäviin. Suurimpana työnä oli kaikkien säännösteltyjä tarvikkeita myyvien liikkeiden tilitysten lopullinen tarkkailu. Kun yleisöpalvelu oli vähentynyt, voitiin tarkkailuhenkilökuntaa lisätä, joten vaaditut laskelmat tilityksissä ilmenevistä hinnaneroista saatiin valmiiksi kauppa- ja teollisuusministeriölle lähetettäväksi 4. 3.

Varsinainen toiminnan purkamistyö, mm. toimistohuoneiden ja kaluston luovuttaminen kaupunginhallituksen määräämille virastoille tapahtui ohjelman mukaisesti, niin että viimeinen huoneryhmä kalustoineen luovutettiin 30. 6., jolloin kansanhuoltotoiminta päättyi oltuaan käynnissä lähes 15 vuotta eli lokakuun 14 p:stä 1939.

Toiminta tarkkailualalla oli verraten vähäistä käsittäen eräitä inventointeja, tarkastuksia ja tutkimuksia liikealalla sekä vähäisessä määrin ostokorttiasioissa. Toimistossa oli vain yksi tarkkailija ja suoritti hänkin varsinaisten tehtäviensä ohella toimistossa esiintyviä tilapäistöitä mm. toimistohuoneiston ja -kaluston luovutusta koskevissa asioissa. Hinnanmuutoksia koskevia tiedusteluja esiintyi verraten runsaasti.

Kansanhuoltotoimistoon saapui 517 kirjettä ja sieltä lähti 1 372 kirjettä.

Arkistoon siirrettävä aineisto kuljetettiin pääosaltaan Erottajan pommisuojaan sijaitsevaan arkistohuoneeseen, missä se suurimmaksi osaksi jo järjestettiin toimiston arkistohoitajan toimesta. Osa kansanhuoltotoimiston arkistoa siirrettiin säilytettäväksi kaupunginarkistoon.

Kauppa- ja ostokorttiosaston toiminta. V:n 1954 alusta oli säännöstelystä vapautettu seuraavat tarvikkeet: ulkomailta tuotava sokeri, margariinivalmisteet ja ulkomaiset margariinivalmisteiden raaka-aineet sekä laardi. Alkuvuodesta olivat säännöstelyn alaisina enää kahvi ja riisi. Näistä edellinen vapautettiin maaliskuun 1 p:stä lähtien ja jälkimmäinen maaliskuun 3 p:stä. Kahvin perusannos oli 250 gr henkilöä ja kuukautta kohti tammihelmikuun aikana. Riisiä jaettiin kaksi kertaa, nim. tammikuussa 500 gr ja helmikuussa 300 gr henkeä kohti

Tammihelmikuun aikana osasto myönsi yhteensä mainituille tarvikkeille ostolupia 183 kpl, joista 92 laitoksille ja sairaaloille sekä 91 kpl ulkomaalaisille. Kilomäärien mukaan ostoluvat jakautuivat seuraavasti:

laitokset	kahvia	914 kg	riisiä	703 kg
sairaalat	»	14 »	»	936 »
laivat	»	106 »	»	16 »
Yhteensä		kahvia 1 034 kg	riisiä	1 655 kg

Osasto tarkasti mainittuna aikana tilityksiä, kuponkeja, ostolupia ja lähetysilmoitusten B-kappaleita:

	tilitykset	kupongit	ostoluvat	lähetysilmoitukset	
kahvi	946 kpl	832 692 kpl	948 kpl	22 128 kpl	
riisi	928 »	716 246 »	207 »	1 833 »	
Yhteensä		1 874 kpl	1 548 938 kpl	1 155 kpl	23 961 kpl

Tilityksissä todettujen vajausten vuoksi anoi kymmenen liikettä vapautusta selvityksentekovelvollisuudesta kauppa- ja teollisuusministeriöltä tai lääninhallitukselta. Anomuksista 8 hyväksyttiin, 1 hylättiin ja yhdestä ei kesäkuun loppuun mennessä saatu päätöstä.

Osasto jakoi kertomusvuoden alkupuoliskolla seuraavat määrät yleisostokortteja: vastasyntyneille 518 kpl, sotapalveluksesta vapautetuille 388, vankilasta vapautetuille 9

ja muista laitoksista vapautetuille 51, vanhaa ostokorttia vastaan 77, merimiehille 12, ulkomaalaisille 3, kadotettujen ostokorttien tilalle 78 sekä ostokortin vaihtoja 2 kpl. Ulkomaanmatkojen, asevelvollisuuden, kuolemantapausten yms. syiden johdosta palautettiin yhteensä 832 kpl yleisostokortteja.

Suoritettun inventoinnin perusteella palautettiin kauppa- ja teollisuusministeriön kansanhuolto-osastolle 11 605 yleisostokorttia, joista 386 oli ulkoasiainministeriön palauttamia tarkkailuliuskaa vailla olevia kortteja sekä 2 515 irrallista tarkkailuliuskaa.

Kansanhuoltotoimisto järjesti määräysten mukaan kevään kuluessa neljä eri poltto-tilaisuutta, nim. 23. 2., 23. 3., 28. 4. ja 17. 5., joissa yhteensä hävitettiin 1 344 000 säännöstelykorttia sekä lisäksi vanhentunutta arkistoaineistoa.

Maatalouskoneisiin käytetystä bensiinistä myönnettävää osittaista hinnanpalautusta anoi 12 tilaa. Anomukset toimitettiin maataloushallituksen ratkaistaviksi.

Ns. maatalousmiljardista jaettavia avustuksia tarkoittavat hakemukset samoin kuin ns. lehmäavustukset oli jätettävä kunnallishallituksille 29. 6. — 28. 7. välisenä aikana, joten kansanhuoltotoimisto ei ehtinyt enää hoitaa niitä ennen toiminnan päättymistä.

Meijeriliikkeiden antamien tietojen mukaan tuotiin Helsinkiin eri maitolajeja ja kermaa seuraavasti: maitoa 56 478 097 l ja kermaa 158 016.7 rkg.

Määrärahat. Kansanhuoltolautakunnan ja -toimiston menot olivat talousarvion mukaan 13 577 440 mk ja tilien mukaan 4 479 209 mk, joten säästöä jäi 9 098 231 mk.
